

Izhaja
vsak mesec enkrat.

—

Uredništvo in uprav-
ništvo je v Sedni
ulici št. 4.

MOJ DOM

Oglase se računa po
posebnem ceniku.

Tiska tiskarna Makso
Hrovatin v Ljubljani.

Odgovorni urednik:
Ivan Frelj.

Glasilo Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani.

Štev. 9.

Ljubljana, 10. septembra 1924.

Leto IV.

Vsem hišnim posestnikom v Sloveniji!

Ko je sedanja vlada v Beogradu prevzela državno krmilo v svoje roke, začeli so listi po vsej državi pisati in prinašati vesti, da bo sedanji stanovanjski zakon zopet podaljšan. Naši člani, bodisi v Ljubljani, bodisi na deželi, se radi tega z velikim strahom obračajo na nas z vprašanji, v koliko odgovarjajo te navedbe resnici. Obrnili smo se takoj na naš glavni odbor v Beogradu in na Zvezo posestnikov v Zagrebu, da skupno nastopimo proti morebitnim poskusom stanovanjski zakon na največjo škodo skoro vseh državljanov še nadalje uveljaviti. Odbor društva hišnih posestnikov v Ljubljani se je o tem posvetoval v seji 29. avgusta t. l. ter enoglasno sklenil, da se v tem pogledu ne spuščamo v noben kompromis, ker je bil že sedanji stanovanjski zakon delo kompromisa z obljubo, da je to zadnji stanovanjski zakon, ki ga ne bo nobena skupščina več podaljšala. Stanovanjske bede nismo zakrivali hišni posestniki in je velika krivica, če bi ti še nadalje morali prenašati vsa nešteta gorja od naših neprijateljev. Radi tega zahtevamo odločno in brezpogojno prostost za naše hiše.

Glavni odbor društev hišnih posestnikov iz cele države v Beogradu pa je imel 31. avgusta t. l. skupno sejo, katere so se udeležili odborniki iz cele države. Našo Zvezo sta zastopala njen predsednik Ivan Frelj in predsednik društva v Mariboru I. Glaser. Najvažnejši predmet razprave so bile vesti o podaljšanju sedanjega, odnosno predložitvi novega stanovanjskega zakona. Sklenili smo, da obiščemo vse pristojne gospe ministre in zahtevamo natančnega pojasnila, kaj namerava centralna vlada napraviti v stanovanjskem vprašanju po novem letu 1925. Minister za socialno politiko g. dr. Behmen je priznal kritičen in nevzdržen položaj hišnih posestnikov ter povdarjal, da se je v zadnjih letih v tem važnem vprašanju mnogo grešilo in zamudilo, zlasti pa, ker je država kupovala stare hiše, mesto, da bi bila sama z dobrim vzgledom šla naprej in zidala za urade in svoje uradnike nove hiše. Preglavice mu delajo državni uradniki, ker država ne ve dobiti denarja, oziroma ni v položaju, da bi jim dala tako visoke stanarine, da bi zamogli stanovanja plačevati v na zlato valuto dvignjene najemnine. Lahko smo odgovorili, da priznamo in zahtevamo, da je treba državne uradnike stanu primerno plačati, da pa ni dopustno, da bi za državne uradnike prispevali samo hišni posestniki, temveč je treba to breme razdeliti na vse davkoplačevalce. Gotovo pa je tudi za državne nameščence same zelo neprijetno, ker morajo kot nekaki nižji stanovi prejemati miloščino iz rok onih, katerim velikokrat odrekajo celo pravico do njih lastnine. Po daljšem razgovoru z g. ministrom je nam obljubil, da brez naše vednosti in sodelovanja ne bo ničesar ukrenil ter se se hoče ozirati zlasti na šibkejše hišne posestnike. V istem smislu smo intervenirali

skoro pri vseh ostalih gospodih ministrih, zlasti pa pri ministrskem predsedniku g. L. Davidoviču, ki je bil o celi zadevi in naši akciji že natančno pučen ter se pri tem zlasti spodtikal nad poslovanjem raznih stanovanjskih oblasti v državi, ki jih je smatral večinoma za nepotrebne. Priznal je naše upravičene zahteve ter obljubil, da bo skušal doseči, da se naš polražaj z novim letom izdatno izboljša. O stvari seveda še bo posvetoval ministrski svet in bo končno o tem odločala skupščina t. j. naši gg. poslanci, katere so ravno tako volili tudi hišni posestniki.

Sedanja vlada je v svoji programatični deklaraciji izrekla, da je vlada zakona, reda in pravičnosti in če se hoče strogo držati tega gesla, je nemogoče stanovanjski zakon podaljšati, ker je to zakon največje socialne krivice, povzročja samo nered in anarhijo in ovira vsako pravo gospodarsko življenje v državi. Zakon je izšel iz gole demagogije načel in s to se ga hoče nadalje obržati. Prepričani smo, da se bo morala vlada na vsa ta nepobitna dejstva ozirati in ne na ljubo samo nekaterim volilcem, zopet udariti hišne posestnike. Sedaj bo prilika, da vidimo svoje prijatelje in sovražnike in kateri poslanci se bodo pri glasovanju javno izrekli, da ne marajo več dobiti glasov hišnih posestnikov.

Glavni odbor je nadalje sklenil, da izdela obširno spomenico proti podaljšanju stanovanjskega zakona in v njej navede vse kričeče slučaje, ki so se zgodili hišnim posestnikom s stanovanjskim zakonom.

Hišne posestnike v vsej Sloveniji prosimo, da potrpe in naj bodo uverjeni, da odbor ničesar ne opusti, da varuje naše pravice in prepreči namero naših nasprotnikov, da bi se stanovanjski zakon zopet podaljšal. Če bo potreba pokazala, gremo na protestne shode in vsem faktorjem odločno povemo: dovolj je krivic, dovolj je našega trpljenja, sedaj naj nastopi enkrat tudi za posestnike pravica, ki mora biti podlaga vsemu življenju in vsaki državi. Končno hišne posestnike nujno vabimo, da organizirajo in pridobivajo za našo stvar prav vse posestnike v Sloveniji. Vsakdo mora doprinesiti za skupnost nekoliko dela in truda. Samo z velikim delom, neustraheno odločnostjo in vsaj malo požrtvovalnosti bomo dosegli uspeh!

Pokrajinska zveza društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani.

Felicitas, Maribor:

Kako je mogoče stanovanjsko bedo odpraviti?

Ker se bliža čas, ko ima ugasniti stanovanjski zakon, raznašajo se vsakovrstna ugibanja. Posamezni najemniki, izvzemši veliko izjemo, so za podajšanje dosedanjih razmer in žele, da bi se stanovanjski zakon za večno podaljšal.

So najemniki, ki si umišljajo, da imajo samo oni pravico živeti in streme za tem, da

jih mora hišni posestnik za vsako ceno držati v stanovanju.

Kdo je za podaljšanje stanovanjskega zakona? Za podaljšanje so samo tisti najemniki, ki danes udobno pod ceno stanujejo, k temu pa še svoje posamezne najete prostore dajejo za visoko ceno od 500 do 1000 odstotkov v podnajem. Seveda! Najemnikom je dovoljeno vsako izkoriščanje, a hišni gospodar ima čast, da nosi vsa bremena in še doplačuje na prejeto beraško najemščino. Na tak način so najemniki zaščiteni in jim je dovoljeno vleči korist od ondot, kjer niso niti truda, niti počenega groša za to doprinesli. Tako postopanje širi komunizem!

Ali smejo take razmere tudi nadalje obstojati? Nobeden pošten človek, ki ima malo čustva in sramu, ne bo zahteval, da se iz tujih žuljev vzdržava v tuji hiši. Večji del najemnikov je imovitejši od hišnega lastnika, ko je med hišnimi lastniki 90 do 95 odstotkov slabostojčih, ki so si hišico z neumornim delom, s svojo varčnostjo in treznostjo priskrbeli, da bi mogli na stare dni brez večje skrbi živeti. Med njimi je dosti neimovitih starčkov, siromašnih vdov in nedoraslih sirot. Taki morajo poleg svoje nepremičnine stradati, dočim imoviti najemnik živi brezskrbno in udobno na račun sirot. Ali sme zakonodajec dovoliti, da se hišni lastniki stavijo v brezpravno stanje in uničujejo?

Vprašam tukaj, kdo je za odpravo stanovanjskega zakona? Niso samo hišni lastniki, ampak je za to preko 70 odstotkov najemnikov; posebno so to tisti, ki se že 1 do 3 leta od nemila do nedraga potikajo in potem stanovanjskih uradov iščejo stanovanje, pa ga ne morejo dobiti. Ti so prepričani, da s tistim dnem, ko dobe hiš. lastniki svoje pravice, pridejo do stanovanj.

Zakaj primanjkuje danes stanovanj? To vprašuje posamezni najemnik lahko rešiti. Kje so torej stanovanja? Pred vojno je bilo stanovanj na preostajanje, tako da si je mogel vsakdo izbrati stanovanje po svojih okolišnih; danes pa išče vsakdo veliko stanovanje, ki nič ne stane in tako so večina dobili v primeri prevelika stanovanja, ki jim po pravici ne pripadajo, dočim so popreje imeli mala, njim primerna stanovanja, a skoz to so potisnjeni drugi na ulico ali pa stisnjeni v male prostore, v katerih se gibati ne morejo.

Tisti, ki so preje stanovali na periferiji in se zadovoljevali z eno sobo in kuhinjo, zavzemajo danes v najlepših delih mesta stanovanje od 3 do 4 sob s pripadki, so to čisto ljudje, ki imajo opremo komaj za eno sobo, ostale prostore rabijo za različne namene, najčešče pa jih izkoriščajo za drag podnajem. Na tak način živi dotični najemnik udobno in brezskrbno — in izkorišča zaščito zakona, hišni gospodar pa nosi vsa bremena, a nima nobenih pravic! Kako se more zahtevati, da mora slabostojčiji hišni lastnik vzdrževati boljestoječega najemnika? Ali je hišni lastnik še celo primoran jzdržati nekako občno oskrbovališče? Mi-

slim, da bo vsakdo, ki ima vsaj malo značaja in drži na svojo čast, smatral za nečastno, da bi prejemal od hišnega lastnika miloščino!

Čudno pa je, da potrebujejo vsi le velika stanovanja, a pri plačevanju pa kar ne najdejo pokritja za najemščino!

Delavci posameznih strok so jako dobro plačani, imajo denarja za vse, samo za stanarino ne! Kar se tiče državnih uradnikov in nameščencev, dolžna je država, da jim nudi toliko, da morejo stanu primerno živeti. (Sicer pa večinoma še toliko ne marajo plačevati, kolikor imajo posebne stanarinske doklade! Op. uredn.) Hišni gospodar mora izpolnjevati dolžnosti do države in davke točno plačevati; a če on svojim dolžnostim zadovolji, po kakšni pravici pride država do tega, da ji mora hišni lastnik še njene uslužbenice izdržavati in ji več dati nego sam prejemlje?

Mislím, da bodo tisti, ki vedrijo in oblačijo, uvideli, da se mora krivica odpraviti, a odpravila se bo samo tedaj, ko se stanovanjski zakon ukine in lastniku polno svoboda.

Vem, da bo mnogi najemnik stavil primpmjo, da bo v takem slučaju mnogi najemnik postavljen na ulico. Kaj takega more samo kak hujskač raztrobiti med razdraženo občinstvo. Za pomirjenje posameznih najemnikov pojasnujem sledeče: Stanarina se bo po sedanjih okolnostih povišala, zato se bo vsakdo ogledal, da si najame stanovanje, ki odgovarja njegovemu zaslužku in imetju in s tem se bodo stanovanja po dejanskih potrebah izkoristila. Tisti, ki zavzema danes stanovanje treh ali celo več sob, potrebuje pa samo eno ali dve, ta bo opustil veliko stanovanje, a drugi, ki veliko stanovanje potrebuje in ga more tudi plačati, bo tega zavzel. Vsakdo bo sedaj zavzel tako stanovanje, kakor ga je imel pred vojno in ga more tudi plačati. Tako postane razdelitev stanovanj samo ob sebi pravična in se mnogo stanovanjske bede odstrani. Saj hišni gospodar je sam po sebi primoran, da odda vsa stanovanja, ki jih sam ne potrebuje. Sila in potreba ga na to veže, ali hoče ali neče, da izkoristi svojo hišo. To je dokaza dovolj, da najemniki niti pomisliti ne smejo, da bodo postavljeni na ulico. Vsakdo se bo stisnil v manjše — njemu in njegovi plačilni možnosti primernejše stanovanje, in že s tem se doseže več stanovanj v korist najemnikov!

S tistim časom, ko bo stanovanjski zakon odpravljen, nastane takoj pobuda za zidanje hiš. S tem se pa odstrani tudi brezposelnost. Vse bo zopet oživel in služilo z delom svoj kruh. Stanovanjski zakon je največja nesreča tako za hišnega lastnika kakor za najemnika in posameznega delavca. Vsled tega, da so stanovanja v starih, t. j. predvojnih poslopih pod ceno, ne mara nihče najemati stanovanja v novi hiši, zato se morajo najemnine približno zenačiti in čim se to zgodi, začne se na vseh straneh zidanje in popraviljanje hiš. Mnogi niti ne pomislijo, koliko obratov se vdeležuje in vleče korist od zidanja hiš; zato nekaj zgledov:

1. Oglarji (pri žganju opeke in apna),
2. Opekarji, 3. Vozniki, 4. Železničarski delavci, 5. Apnarji, 6. Tvornice cementa, 7. Trgovci s cementom, 8. Pleskarji, 9. Stavbeniki (s celo vrsto sotrudnikov), 10. Dniarji, 11. Zidarji, 12. Tesarji 13. Trgovci s stavbenim lesom, 15. Mizarji, 16. Ključavničarji, 17. Tovarne stekla, 18. Steklarji, 19. Slikarji, 20. Trgovci z barvami, 21. Kamnoseki, 22. Trgovci z železnino, 23. Pečarji, 24. Kleparji, 25. Elektrotehnik. A vsled zaslužka vseh teh obrtov imajo korist tudi vsi drugi obrtniki in trgovci, ki se pečajo s prodajo živil in drugih življenskih potrebščin. Pa tudi država in občina ima od tega svoje obilne dohodke.

Pri 80 odstotku poslopij se od početka vojne do danes ni izvršila nobena večja poprava, vsled tega je vse zapuščeno. Hišni posestnik pri takih današnjih žalostnih razmerah nima možnosti, a niti ne veselja za popraviljanje, zato je čimdalje slabše. Ako se hišnemu lastniku še tudi sedaj ne pri-skoči na pomoč, nastane še večja stanovanjska beda in z uničevanjem poslopij še večje pomanjkanje stanovanj. S pospraviljanjem stanovanj bi bil pa zaslužek delavstvu zagotovljen in brezposelnost odpravljena.

Ako se ta razglabljanja dobro prevdario, uvidel bo vsak razumni najemnik, da je zahteva hišnih posestnikov za takojšnjo in popolno odpravo stanovanjskega zakona v vsakem oziru upravičena. To zahtevo dolžan je vsak posamezni trgovec, obrtnik in delavec podpirati, ker si s tem zagotavlja svoj zaslužek in svojo bodočnost. Vsak hišni lastnik pa bo srečen, če bo imel svoja stanovanja zasedena z mirnimi in častitimi najemniki in s tem se doseže medsebojno spoštovanje in splošno pomirjenje (kar se je sedaj že izpremenilo skoro v splošno medsebojno mržnjo! Op. uredn.).

Nočem še dalje razpravljati, nego sklepam v nadi, da pridejo i hišni lastniki i najemniki do prepričanja, da je stanovanjski zakon nesreča za obe stranki in kličem: Dol s stanovanjskim zakonom!

Velevažna rzsodba: Hišni gospodar zamore dobiti dve stanovanji.

Stanovanjski škandal v Krčevini. Okrajno glavarstvo kot stnovan. oblastvo I. stopnje bagatelizira odločbe stanovanjskega sodišča kot stanovanjske oblasti II. stopnje in rzsodbo stola sedmorice kot najvišjega sodišča.

Hišni lastnik K. je zaprosil 20. febr. 1923 pri stanov. oblastvu okraj. glavarstva v Mariboru, da se mu dodeli v njegovi hiši (v Krčevini 115 na podlagi čl. 10 stanov. kot ustrezno stanovanje za njegovo družino katero nujno potrebuje stanovanji strank R. in B. Stanovanjska oblast mu je kratkomalo to prošnjo odbila brez vsake stvarne utemeljitve. Prošnik K. se je pritožil zoper tako rešitev na stanov. oblast II. stopnje, katera je seveda ugodila pritožbi in naročila stanov. oblast prve stopnje, da mora prošnjo hišnega lastnika v smislu zakona rešiti. To se je zgodilo z odločbo okrajnega glavarstva kot stanov. oblasti I. stopnje 30. aprila 1923 št. 16937-23 v tem smislu, da se je prošniku le delno ugodilo in sicer se mu je priznalo in dodelilo namesto dveh stanovanj le eno in sicer ono stranke R., obstoječe iz 3 sob in pritikline, dočim se je glede nadaljnega zahtevka — t. j. glede stanovanja stranke B. — stanovanjska oblast I. stopnje postavila na stališče, da to stanovanje ne gre hišnemu lastniku iz razloga, ker stanov. pravilnik govori le o enem stanovanju in tedaj hišni lastnik zamore v svoji hiši v svoje potrebe odpovedati le eni stranki, ne glede na velikost poedinega stanovanja in njegove dejanske potrebe. Prošnik — hišni posestnik — se je proti taki rešitvi zopet pritožil na stanov. sodišče v Ljubljano in le to je kot stanov. oblast II. stopnje in kot zadnja instanca v stanovanjskih zadevah rekurzu ugodila z odločbo od 18. maja 1923 opr. št. VII-8093-23 in je prošniku označilo oboje zaprosenih stanovanj, ki naj skupno ustrezata dejanskim potrebam njegove družine in sicer stanovanje najemnika R. v I. nadstropju ter stanovanje najemnice B. v podstrešju.

Človek bi mislil, da je hišni lastnik s tem dosegel svojo zakonito pravico. Vendar temu ni tako, kajti sedaj se šele pričinja njegova trnjeva pot.

Na podlagi ravno navedene dodelitve stanovanja je po zakonu hišni lastnik še le smel odpovedati strankama stanovanje na eno leto, tedaj za 1. junij 1924. Proti od-

povedi pa je stanika iz podstrešja pri sodišču ugovarjala, češ, da odločba stanovanjskega sodišča v Ljubljani kot stanovanjske oblasti II. stopnje za odpoved stanovanja najemniku ni merodajna. Najemnik je v ugovorih odrekal potrebo hiš. lastniku do njenega stanovanja in tako se je sodišče moralo pečati z vprašanjem, o katerem bi se zamoglo misliti, da je z odločbo stanovanjskega sodišča kot zadnje upravne instance v stanovanjskih zadevah končnoveljavno rešeno. Pred rednim sodiščem je protivna najemnica v I. in II. instanci uspela. Interesantna je tozadevna utemeljitev rzsodbe okrožnega kot vsklícnege sodišča v Mariboru v prilog protivne najemnice, ki pravi, da je družina hiš. lastnika sicer številna in bi kot taka res imela uporabo za večje stanovanje kakor je ono stranke R. v I. nadstropju, kljub temu pa mu odreka pravico še do podstrešnega stanovanja, češ, da se mora ob sedanji stanovanjski bedi hišni lastnik utesniti in razmeram prilagoditi ter primerno razvrstiti svojo številno družino po 3 sobah, udobnosti obsežnega stanovanja pa se odpovedati. Tega mnenja pa ni bilo najvišje sodišče — Stol sedmorice — v Zagrebu. Le-ta najvišja sodna inštanca je na revizijo sodbo okrožnega kot prizivnega sodišča razveljavilo in je odpoved tudi napram najemnici podstrešnega stanovanja spoznalo za veljavno. V razlogih uveljavlja, da je sicer pritrđiti mnenju prizivnega sodišča, da se je treba ob sedanji stanovanjski bedi utesniti in razmeram prilagoditi ter primerno razvrstiti svojo družino, udobnostim obsežnega stanovanja pa se odpovedati, ampak ob upoštevanju vseh okolnosti, je pa jasno vidno, da ni tu niti z daleka govora o udobnosti in da je stanovanje protivne najemnice B. hišnemu lastniku za osebno stanovanje ter za stanovanje njegove rodbine neizogibno potrebno. Na podlagi te sodbe bi se morala stranka že 1. junija 1924 izseliti in stanovanje hišnemu lastniku prepustiti.

Brez dvoma je odločba stanovanjskega sodišča v Ljubljani kot stanovanjske oblasti II. stopnje od 18. maja 1923, opr. št. VII-8093/23 v zvezi s predstoječo navedeno rzsodbo Stola sedmorice od 8. aprila 1924, opr. št. Rv 248/24-1 obvezna za stranki, kakor tudi osobito za srezko poglavarstvo v Mariboru — levi breg kot stanovanjsko oblast I. stopnje in se ima brezpogojno respektirati.

Temu pa ni tako; kajti stanovanjsko oblastvo I. stopnje pri srezkem poglavarstvu v Mariboru, levi breg, dostavilo je sedaj hišnemu lastniku odlok, da se je stanovanje stranke R. v I. nadstropju, katero je bilo ravno od tega stanovanjskega oblastva z odlokom od 30. aprila 1923 opr. št. 16.937/23 prošniku dodeljeno in je glede odpovedi ostalo nesporno, dodeluje stranki B., katera mora vsled rzsodbe Stola sedmorice izprazniti podstrešno stanovanje. Ta odlok utemeljuje stanovanjsko oblastvo I. stopnje s tem, da se je hišni lastnik baje vselil v stanovanje brez dovoljenja stanovanjskega oblastva samovoljno.

Sedaj ko je stanovanjska afera šla skozi vse upravne in sodne instance, jo stanovanjska oblast I. stopnje preziraje vse odločbe in rzsodbe načenna na novo in se pri tem dela kratkomalo nevedno. Tako eklatantno bagateliziranje zakona mora najti v vsej pošteni javnosti energičen odpor.

Vprašanje nastane, kdo je kriv te zlorabe zakonitih odločb?

Odlok od 1. avgusta 1924 opr. št. 24.382/24-802 nosi podpis srezkega poglavarja g. dr. Ipavica in je vsekako tudi on odgovoren zanj, dvomimo pa, da je on informiran o zadevi, na njem pa je, da krivico takoj popravi in krivce takega uradovanja postavi tje, kamor spadajo.

Zoper odlok stanovanjske oblasti I. stopnje od 1. avgusta 1924 se je vložil rekurz na stanovanjsko sodišče, katero je dodelitev kot neutemeljeno razveljavilo in stanovanje priznala K. Pri tem pa je stanovanjsko sodišče dobro in upravičeno povdarilo, da bi tak nepravilen in nepostaven sklep moralo uradnim potom razveljaviti, če bi zanj zaznalo, tudi če bi ne bilo vložene nobene pritožbe. Dober pouk za brezglavno postopanje stanovanjskega oblastva pri okr. glavarstvu v Mariboru.

Najemniki proti stanovanjskemu zakonu.

Da mora biti famoznega stanovanjskega zakona čimprej konec, uvideva danes že prav vsak razsodni človek, a uvidevajo to zlasti tudi najemniki, ki imajo še nekaj pravega socijalnega čuta. Najhujši zagovorniki tega krivičnega, nesocijalnega zakona so in ostanejo naravno tisti srečniki, a obenem nesramneži izmed njih, ki imajo od te krivice največjo korist; to so tisti v obče dobro ali celo prav dobro situirani najemniki, ki so po srečnem naključju pravočasno prišli do prav ugodnih stanovanj, plačujejo — po krivični zaščiti — prav neznatne najemščine, oddajajo posamezne sobe ali cele oddelke stanovanja, ki jim često glede števila oseb niti po pravici ne pripada, za drag denar v podnajem, žive prav potratno v zasmeh ubogega hišnega gospodarja, zraven pa kriče na vse grlo, da mora to na večne čase tako ostati.

Nasprotno pa veliko število poštenih najemnikov, ki že leta čakajo in zaman prosijo za primerna stanovanja, ki jim pripadajo in bi jih radi po svojih močeh plačali, preklinja z gospodarji vred ta nesocijalni zakon. Taki že očitno žele odpravo tega zakona v veliko nevoljo protežiranih tovarišev ter se oglašajo za odpomoč celo pri društvih hišnih posestnikov. Tako izpodbija v zagrebškem listu »Svojina« z odločnim in dobro premišljenim člankom »Činovniški sin« zahtevo uradnikov, da bi se vsaj za nje zakon za eno leto podaljšal — kajti potem bi bil, kakor pravi, zopet en sam stalež prebivalcev na škodo hišnih posestnikov in vseh drugih najemnikov protežiran. Tako rodi ena krivica vedno dalje nove krivice.

Prav pogumno je nastopil pa na občenem zboru društva stanovanjskih najemnikov v Ptujju državni uradnik za odpravo tega krivičnega zakona — seveda na veliko nejevoljo sedanjih protežirancev. Popredloge, ki jih je pa odbor brez vsake razprave — to je prav značilno — odklonil, ker »so predlogi reakcionarni — t. j. ker niso boljševiški« — in proti interesom društva najemnikov.

Misli, ki jih navaja dotični predlagatelj za odpravo zakona so: Država ima izgubo na davkih in gospodar na dohodkih, tako da niti hiše vzdržavati ne bo mogel, škodo ima pa tudi najemnik najprvo v tem, da ga gospodar mrzi kot svojega škodljivca — drugič v tem, da se na novo nič ne bo zidalo in bo raje vedno manj nego več razpoložljivih stanovanj. Nalagati vse breme stanovanjske bede samo na eno vrsto prebivalstva, t. j. na posestnike starih hiš, je skrajno krivično in mora končno dovesti do tega, da bodo propadli i hiše i gospodarji, najemniki pa prišli naposled še ob tista stanovanja, ki so si jih po krivici prilastili. — Ako bi bila stanovanja primerno plačana, bi se hišni gospodar najemnikov ne branil; država bi dobivala višje davke in hiše bi se moglo popravljati ali celo dozidavati. Zahtevati pa, da bi oddajal samo gospodar stare hiše stanovanja po tistih cenah kakor l. 1919. je prav tako nesmiselno kakor zahtevati da bi trgovec prodajal blago po cenah iz

l. 1919. Ako hoče pa država ščititi ekonomsko slabše in svoje uradnike, ne sme jih navaliti kot breme ravno samo na eno vrsto prebivalcev, ki so često še slabši nego zaščitenci. Podpira naj država in občina resnično potrebne najemnike, mogoče tudi s tem, da prizadetemu gospodarju popusti davke. Stanovanja naj bi se razdelila v: luksuzna, in stanovanja v I. II. in III. vrste, in delavska Med luksuzna stanovanja naj se štejejo tudi sploh tista, ki jih najemnik ne potrebuje in ne izkorišča za sebe. Poedine osebe ne smejo imeti družinskih stanovanj. Od podnajema mora dati najemnik tričetrtine hišnemu gospodarju. Zato predlaga končno, da se ne zahteva podaljšanje tedanjega zakona, ampak temeljita preuredba po omenjenih smernicah.

Mi priobčujemo navedene misli — brez komentarja le v dokaz, kako sodijo trezni najemniki, celo državni uradniki o nevdržljivih sedanjih razmerah.

Dodamo naj še, da je boljševiški apostol ljubljanskega društva najemnikov na nekem zborovanju v Mariboru dobil na veliko svoje iznenadenje in nejevoljo dobro in pametno lekcijo, da naj se najemniki orijentirajo v drugo praktično smer, t. j. na samopomoč, da ustanove svoje gradbene zadrage, ker s tem, da se drže kakor klopi vedno le na plečih posestnikov starih hiš, stanovanjske bede ne bo nikakor konec. Letošnjega shoda pa se v tem mestu na hudo nevoljo sklicatelja najemniki že sploh niso marali udeležiti, marveč so si kmalu potem osnovali stavbeno zadrugo. Do neobhodno potrebne ustanovitve take samopomoči se ljubljanska, dasi najmočnejša skupina najemnikov še ni povzpela, ker jo vodijo žalibog nesposobni demagogi boljševiških in raznih socialističnih struj s puhlimi frazami, namesto gospodarsko sposobnih mož, ki se gotovo med njimi nahajajo, pa menda do besede ne pridejo.

Ali vedo kaj delajo?

Živijo mladi in stari ljudje. Od teh imajo eni že po svojem lastnem prirojenju (po svojih stariših in dobri vzgoji) vse dobre lastnosti, so marljivi delavni, varčni, pošteni in dostojni. Oni delajo ne samo 8 nego celo po 20 ur na dan. S poštenim velikim delom in razumnim gospodarstvom pripravili so si v potu svojega obraza, morda celo z stradanjem imetje, zgradili hišo in celo stanovanja za druge, t. j. iste vrste ljudi, kateri sami ali njih predniki so bili vedno delamržni, brezskrbni, zapravljivi, ki niso še nikoli delali po 20 nego komaj po 8 ur na dan. Mnogi taki so se odnosno se še po plačilnih dnevih po več dni delu odtegujejo, da po gostilnah rajajo, povrh pa še pošteno pridno ljudstvo s svojim ogabnim vedenjem nadlegujejo, da celo napadajo. Pri industrijah ugovarjajo in kritizirajo celo, če si išče hišni posestnik in mali kmet zaslužek pri industriji. Žalostno. — Ako bi ne delali hišni in zemljiški posestniki vse svoje življenje z potrojenimi močmi, poginili bi pod prostim nebom in od gladu kmalo številne delamržni elementi. Ali ni priden in varčen človek, zlasti oni, ki si je preskrbel stanovanje sebi in ga nudi še mnogim drugim, v pravem pomenu besede veliki dobrotnik napram svojemu bližnjemu.

Mnogi slabi ljudje si ustanavljajo iz same mržnje do dela in drugih žalostnih lastnosti v svojem prevelikem prostem času razna društva intrig, kako sploh brez dela živeti in si premoženje onih varčnih, pridnih in poštenih ljudi med seboj razdeliti. Doba zadnjega časa nam donaša teh dokazov dovolj, zlasti iz industrijskih krajev, saj so hoteli priti te vrste ljudje celo na državno krmilo.

Najžalostnejše in neoprostljivo pa je to, da nekateri najemniki hišne posestnike obrtnike, kateri nudijo mnogim družinam najvažnejše t. j. bivališče, celo sami bojkotirajo, ali druge na bojkot hujskajo.

Hišni in zemljiški posestniki smo steber naše mlade države Jugoslavije in svavimo resno vsakogar brez razlike, ki bi hotel ta steber rušiti, kopal bi s tem sebi jamo. Pozdravljamo pa na drugi strani vsakogar brez razlike, kdor gradi in pomaga mladi državi, ta dela za vse in vsi, ki izboljšujejo mlado državno gospodarstvo, delajo za njega in za izboljšanje življenja vsakogar.

Razno.

Glavni odbor društev hišnih posestnikov iz cele države je imel dne 31. avgusta 1924 v Beogradu sejo, kakor poročamo že na prvi strani. Konstituiral se je odbor in se je izvolilo za predsednika g. Milutin Marković-a, predsednika državnega Save-ta v pokoju in predsednika društva posestnikov v Beogradu; za podpredsednika g. Živojin Moskovljević, advokat v Beogradu, g. Juraj Čačković, predsednik Zveze kučevalnikov v Zagrebu, g. Ivan Frelih, predsednik Zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani, Nikola Ivković, predsednik društva v Novem Sadu, za sekretarja Ivan Bezić, predsednik društva hišnih posestnikov v Splitu, za blagajnika Sima Lazarević. Sklepalo se je nadalje o mednarodnem kongresu lastnine v Parizu meseca oktobra, na katerega pošlje naša organizacija dva zastopnika iz cele države. Razpravljalo se je še o drugih važnih stanovskih zadevah in se seja skliče v kratkem, če vlada izdela in predloži stanovanjski zakon.

Seja delegatov Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo se vrši v nedeljo dne 28. septembra 1924 ob 10. uri dopoldne v restavracijskih prostorih hotela Union v Ljubljani. Dnevni red: 1. poročilo o sedanjem stanju stanovanjskega vprašanja; 2. sklepanje o korakih proti po vladi nameravanem podaljšanju stanovanjskega zakona; 3. protest na skupščino in gg. poslance proti podaljšanju stanovanjskega zakona; 4. prirejanje protestnih shodov po celi državi; 5. razširitev organizacije posestnikov v Sloveniji; 6. poročilo o raznih davčnih zadevah, zlasti o davčni reformi; 7. razni predlogi. Radi važnosti dnevnega reda, zlasti kako se nam je ubraniti podaljšanju stanovanjskega zakona, je neobhodno potrebno, da vsako društvo hišnih posestnikov pošlje po enega ali tudi po več delegatov in ne sme nobeno društvo prezreti najvažnejšega trenutka ter v svoji brezbriznosti opustiti, da ne bi bilo zastopano na tem važnem zborovanju. Na to sejo so vabljeni tudi zastopniki onih krajev, kjer naša društva še niso ustanovljena.

Predsedstvo.

Dimnikarska dela. Kakor znano so ljubljanski dimnikarski mojstri vložili tožbo proti našemu podpredsedniku g. Fr. Ks. Staretu radi žaljenja časti, češ, da jim je na zadnjem protestnem shodu delal očitke glede dela ter jih s tem žalil. Ker g. Fr. Ks. Stare kot poročevalec za dimnikarska dela, kakor naravno ni žalil nobenega dimnikarskega mojstra, temveč navajal samo nepobitna dejstva, kar se je tudi dokazalo po pričah, je bil g. Stare kakor v prvi tako tudi v drugi inštanci popolnoma oproščen. Gg. dimnikarske mojstre pa bo stvar stala precej denarja ter se bodo gotovo v prihodnje premislili delati nepotrebne pravde in stroške. — Hišne posestnike pa ponovno nujno prosimo, da nam takoj sporoče ustno ali pismeno vse pritožbe proti izvrševanju dimnikarskih del ali zaračunanju previsokih cen, ker ta material neobhodno rabimo radi ukinitve razdelitve Ljubljane na omenjene okraje.

Poziv hišnim posestnikom v Sloveniji. V zadnji številki »Mojega doma« smo priobčili poziv hišnim posestnikom, da nam sporoče podatke o najemnikih in druga pojasnila o razmerah v hišah. Dobili smo že precej izjav, prosimo pa še vse ostale hišne posestnike, da to čimprej napravijo in navedejo vse najbolj kričeče slučaje in kri-

vice, ki so se zgodile hišnim posestnikom. Te podatke nujno rabimo za napravo spomenice na centralno vlado v Beogradu in na posamezne gg. poslance. Radi lažje sestave je naša Zveza dala natisniti primerne vprašalne pole, ki se dobe brezplačno v naši pisarni; društvom na deželi pa smo jih poslali in naj jih dotični naročniki do-

be pri domačem društvu hišnih posestnikov.

*

Hišni gospodar ima pravico odpovedati mesečno sobo. Rzsodba stola sedmorice v Zagrebu. Natančnejše poročilo priobčimo v prihodnji številki.

Vsem cenjenim hišnim posestnikom v Mariboru in okolici se najuljudneje priporoča

Ferdinand Ferš

pokrivaški mojster
STUDENCI pri MARIBORU,
Cankarjeva ulica 9.

za vsa popravila opekinih, škrljlnastih in lepenkinih streh.
Proračuni gratis. Konkurenčne cene.
Točna in solidna postrežba.

Ustanov. l. 1879. Telefon št. 553.

KLJUČAVNIČARSTVO
AVGUST MARTINČIČ
LJUBLJANA, RIMSKA CESTA 14.

se priporoča za naročila novih valčnih zastorov (rolet) in solčnih plaht ter za popravilo istih. - Stalna zaloga vseh potrebščin za rolete in solčne plahte, raznovrstnih štedilnikov in vseh potrebščin za stavbe. - Izvršuje vsa ključavničarska dela in popravila. - Avtoogeno varenje.

Točna postrežba! Zmerne cene!

Tehn. ing.

dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženjer in mestni stavbenik.

Stavbeno podjetje in tehniška pisarna za visoke stavbe, arhitekturo, vodne, betonske in železobetonske zgradbe.

Ljubljana, Na Mirju.
Projektiranje ter izvršitev vseh stavb po najkulantnejših pogojih.

Hišni posestniki! Pozor! „Jugometalija“

izvršuje vse vrste kleparska dela, popravila žlebov, streh i. t. d. Vpeljava vodovodov, montaža klosetov in njihova popravila. Vsa kotlarska dela kakor kotle za pralnice, štedilnike i. t. d. Ključavničarska dela i. t. d.

Glavno zastopstvo »Toplodarov«
po najnižji ceni in najhitreje.

Ljubljana, Kolodvorska ulica šte. 18.

Telefon št. 729.

Generalni zastop

vzajemne zavarovalne banke

„SLAVIJE“ v Ljubljani

sprejema zavarovanja proti požaru, vltomu in zavarovanja na doživetje in smrt.

Rezervni fondl: K 125.000.000,
Letna vplačana premija
K 55.000.000.

Vsa pojasnila daje generalni zastop banke „Slavije“ v Ljubljani, Gosposka ul. 12, v lastni hiši.

Renomirana tvrdka

JOSIP JUG

pleskar in ličar

v Ljubljani,
Rimska cesta št. 16

se priporoča gg. hišnim posestnikom za vsa v to stroko spadajoča dela, katera izvrši po zmerni ceni in v najkrajšem času.

Oddelek za sobo- in črkoslikarstvo:
Moste-Ljubljana, Zaloška cesta št. 67.

Razno železnino, potrebščine za stavbe, pohštvo, orodja za poljedelce in obrtnike, štedilnike, peči, kuhinjsko posodo, vodovodne cevi, sesalke, portland-cement, strešna lepenka, suhe barve, čopiče, slinež, karbolneje, strojno olje,

priporoča

Al. Sušnik

železnina

Ljubljana

Zaloška cesta.

Kavarna in gostilna

„LEON“

Ljubljana, Kolodvorska št. 29

se priporoča zlasti potnikom z dežele, ki prihajajo s prvim vlakom, oziroma odhajajo z večernim vlakom osobito lovcem in hribolazcem. — Izvrstna vina. — Izborna kuhinja. Prijetna zabava. Točna postrežba. Zmerne cene. Z velespoštovanjem

Fani in Leon Pogačnik

Vodovodni instalater,
klepar in krovec

zaloga škrlilc (strešnikov)

Teodor Korn

Ljubljana

Polljanska cesta številka 8

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Dunajska cesta (v lastni palači)

Ustanovljena 1900

Delniška glavnic in rezervni zakladi okrog Din 60.000.000.

Čekovni rač. št. 10.509. — Brzjav. naslov: Banka Ljubljana. — Telef. št. 261, 413, 502, 503, 504.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Meiković, Novi sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst, ter agencija Logatec.